

**Uchwała Nr III/20/2018
Rady Miejskiej w Jaworznie**

z dnia 19 grudnia 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Jaworznie na lata
2019-2021**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 995 z późn.zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn.zm.) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz.998 z późn.zm.)

**Rada Miejska w Jaworznie
uchwala, co następuje:**

§ 1

Przyjąć Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Jaworznie na lata 2019-2021, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2

Program stanowi integralną część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie.

§ 3

Zobowiązać Prezydenta Miasta Jaworzna do składania rocznych sprawozdań z realizacji Programu, w terminie do dnia 31 marca.

§ 4

Traci moc uchwała Nr XV/219/2015 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 17 grudnia 2015 r. w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Jaworznie na lata 2016-2018.

§ 5

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Jaworzna.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2019 r.

Przewodniczący Rady Miejskiej w Jaworznie

Tadeusz Kaczmarek

Załącznik do uchwały Nr III/20/2018
Rady Miejskiej w Jaworznie
z dnia 19 grudnia 2018 r.

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W JAWORZNIE
NA LATA 2019 – 2021**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
II. DEFINICJE POJĘĆ.....	3
III. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.....	4
IV. KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	4
V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU	4
VI. STANDARDY PROGRAMU.....	5
VII. ADRESACI PROGRAMU	5
VIII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE MIASTA.....	5
IX. DIAGNOZA SPOŁECZNA W OBSZARZE PIECZY ZASTĘPCZEJ.....	6
X. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ.....	11
XI. ZAKŁADANE EFEKTY PROGRAMU.....	18
XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.....	18
XIII. COROCZNY LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH.....	18
XIV. EWALUACJA PROGRAMU.....	19
XV. POSTANOWIENIA KOŃCOWE.....	19

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów rozwoju pieczy zastępczej. Piecza zastępcza zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym,
- 2) przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczenia straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

Prezydent Miasta Jaworzna wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

II. DEFINICJE POJĘĆ

Użyte w niniejszym dokumencie określenia oznaczają:

Program – Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Jaworznie na lata 2019 – 2021;

system pieczy zastępczej – zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców;

rodzina – osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące;

rodzina zastępcza lub rodzinny dom dziecka – małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej;

rodzina zastępcza spokrewniona – małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;

rodzina zastępcza zawodowa lub rodzina zastępcza niezawodowa - małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka;

rodzina pomocowa – rodzina lub osoba, którym powierzono opiekę nad dzieckiem przebywającym w rodzinnej pieczy zastępczej, w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad tym dzieckiem przez rodzinę zastępczą lub prowadzącego rodzinny dom dziecka;

praca socjalna – działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi;

poradnictwo specjalistyczne – w szczególności poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne, świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych;

poradnictwo rodzinne – poradnictwo obejmujące problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną;

mieszkanie chronione – forma pomocy społecznej przygotowująca osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną;

wolontariat – dobrowolna, bezpłatna (bez wynagrodzenia), świadoma praca na rzecz uprawnionych organizacji i instytucji na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;

grupa wsparcia – grupa wzajemnej pomocy, samopomocy, jest formą niespecjalistycznej pomocy psychologicznej, wsparcia społecznego, w której członkowie świadczą sobie różnego rodzaju pomoc, zazwyczaj niezawodową i niematerialną.

III. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Zapewnienie optymalnych warunków harmonijnego rozwoju dzieciom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodziców, a także pomocy w ich usamodzielnieniu się oraz rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej. Cel główny Programu wpisuje się w cel generalny Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie, którym jest: "zaspokojenie potrzeb społecznych oraz przeciwdziałanie zagrożeniom w stopniu zapewniającym równowagę społeczną i rozwój miasta, ze szczególnym uwzględnieniem działań na rzecz osób, rodzin i środowisk zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym". Jednym z priorytetów Strategii jest: "opieka nad dzieckiem i rodziną dysfunkcyjną."

IV. KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Promowanie i rozwój różnych form rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Wspieranie istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej.
3. Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny.
4. Pomoc w usamodzielnieniu i integracji ze środowiskiem pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.
5. Specjalizacja istniejących form instytucjonalnej pieczy zastępczej.
6. Podniesienie jakości usług świadczonych dziecku i rodzinie w obszarze pieczy zastępczej.

V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Najważniejszym założeniem Programu jest kontynuacja budowy i integracji lokalnego systemu pieczy zastępczej w Jaworznie, który wpisuje się w szerszy system pomocy rodzinom zagrożonym nieprawidłowym funkcjonowaniem w środowisku i w ostatecznym efekcie stworzenie systemu, w ramach którego rodzina będzie mogła liczyć na profesjonalną pomoc oraz zintegrowane i wielozakresowe wsparcie. Bardzo ważną częścią Programu jest obszar tworzenia i wspierania rodzinnych form pieczy zastępczej.

Lokalny system pieczy zastępczej, chcąc przeciwdziałać zdiagnozowanym problemom, powinien być oparty o następujące zasady działania:

- 1) bliżej dziecka – najlepiej w rodzinie,
- 2) jak najwcześniej – zanim narosną problemy,
- 3) krócej – by nie zdejmować odpowiedzialności z rodziców za dziecko,
- 4) bardziej ekonomicznie – poprzestając na formie adekwatnej do potrzeb, wykorzystując potencjał profesjonalistów, bez zbędnego stosowania form opieki całodobowej.

VI. STANDARDY PROGRAMU

1. Zapewnienie dziecku ochrony i opieki w takim stopniu, w jakim jest to niezbędne dla jego dobra, biorąc pod uwagę prawa i obowiązki jego rodziców, opiekunów prawnych lub innych osób prawnie za nie odpowiedzialnych.
2. Dziecko jest samodzielnym podmiotem, który ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną wymaga szczególnej opieki i ochrony prawnej.
3. Dziecko ma prawo do wychowania w rodzinie i stabilnego środowiska wychowawczego.
4. Dziecko ma prawo do traktowania go w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej oraz do ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w jego życie prywatne.
5. Bez koniecznej potrzeby nie należy ingerować w życie rodziny.
6. Jeżeli ingerencja jest niezbędna należy, dbając o dobro dziecka, udzielać wsparcia całej rodzinie.
7. Jednym z celów umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej powinno być doprowadzenie do sytuacji umożliwiającej jego powrót do rodziny.
8. Dzieci pozostające poza rodziną powinny być umieszczane przede wszystkim w rodzinnych formach pieczy zastępczej.
9. Dziecko przebywające poza rodziną ma prawo do utrzymywania z nią osobistych kontaktów.
10. Dziecko ma prawo do kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i indywidualności oraz zabawy i wypoczynku.
11. Dziecko ma prawo do pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia w przypadku wychowania poza rodziną.
12. Powiat zapewnia dzieciom pieczę rodzinną w pierwszej kolejności na swoim terenie.

VII. ADRESACI PROGRAMU

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej.
2. Pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej.
3. Rodzinne formy pieczy zastępczej.
4. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.
5. Kandydaci na wolontariuszy oraz wolontariusze.

VIII. ZASOBY INSTYTUCJONALNE MIASTA

Sieć instytucji i organizacji, które mogą być realizatorami lub współpartnerami w realizacji Programu przedstawia się następująco:

INSTYTUCJE RZĄDOWE I SAMORZĄDOWE	ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
<ol style="list-style-type: none">1. Urząd Miejski w Jaworznie.2. Rada Miejska w Jaworznie.3. Jednostki systemu oświaty.4. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Jaworznie.5. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie.6. Powiatowy Urząd Pracy w Jaworznie.7. Komenda Miejska Policji w Jaworznie.8. Sąd Rejonowy w Jaworznie Wydział III Rodzinny i Nieletnich, w tym kuratorzy sądowi.9. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie,	<ol style="list-style-type: none">1. Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Jaworznie.2. Stowarzyszenie Rodzin Na Rzecz Dzieci Sprawnych Inaczej.3. Klub Inteligencji Katolickiej (Ośrodek dla Rodziny „Pod Kolegiatą” wraz ze świetlicą).4. Śląski Oddział Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Katowicach Oddział Rejonowy w Jaworznie.5. Chrześcijańskie Stowarzyszenie

<p>w tym mieszkania chronione dla osób w sytuacji kryzysowej i świetlica.</p> <p>10. Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych.</p> <p>11. Powiatowa Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza w Jaworznie.</p> <p>12. Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza „Dobry Dom” w Jaworznie.</p> <p>13. Ognisko Wychowawcze w Jaworznie.</p> <p>14. Placówki Opieki Zdrowotnej w Jaworznie.</p> <p>15. Miejskie Centrum Kultury i Sportu w Jaworznie wraz ze świetlicami.</p> <p>16. Instytucje Kultury.</p> <p>17. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jaworznie.</p>	<p>Dobroczynne Oddział Jaworznie.</p> <p>6. Chrześcijańska Służba Charytatywna Filia Jaworzno.</p> <p>7. Katolickie Stowarzyszenie Rodzin Wielodzietnych w Jaworznie.</p> <p>8. Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Św. Brata Alberta (wraz ze świetlicą) w Jaworznie - Pieczyska.</p> <p>9. Parafia Rzymsko-Katolicka Matki Boskiej Nieustającej Pomocy (wraz ze świetlicą) w Jaworznie – Os. Stałe.</p> <p>10. Kluby Sportowe.</p> <p>11. Kościół Katolicki oraz inne Kościoły i związki wyznaniowe.</p> <p>12. Związek Harcerstwa Polskiego.</p>
---	---

Szczególnym realizatorem i partnerem Programu są rodzinne formy pieczy zastępczej. Współrealizatorami Programu mogą być również inne instytucje i organizacje.

IX. DIAGNOZA SPOŁECZNA W OBSZARZE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Dzieci pozbawione opieki rodziców, objęte są takimi formami pieczy zastępczej jak: rodziny zastępcze spokrewnione, niezawodowe, rodziny zastępcze zawodowe, w tym rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, placówki opiekuńczo – wychowawcze w Jaworznie, placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze na terenie innych powiatów. Ponadto, pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych mogą korzystać z systemu wsparcia w postaci pomocy specjalistów oraz pomocy finansowej.

Tabela Nr 1: Liczba rodzin zastępczych, umieszczonych w nich dzieci oraz pełnoletnich wychowanków kontynuujących naukę

Lp.	Rok	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci	Liczba wychowanków kontynuujących naukę z:	
				rodzin zastępczych	placówek
1.	2015	124	151	42	27
2.	2016	120	142	36	28
3.	2017	119	140	44	26

W roku 2015 w 124 rodzinach zastępczych przebywało 151 dzieci. W 2016 liczba rodzin zmniejszyła się do 120, a liczba dzieci do 142 i na podobnym poziomie kształtowała się w roku 2017. Liczba rodzin zastępczych w okresie objętym diagnozą utrzymywała się na podobnym poziomie.

Tabela Nr 2: Rodziny zastępcze z uwzględnieniem typów rodzin

Lp.	Rok	Rodziny spokrewnione	Rodziny niezawodowe	Rodziny zawodowe
1.	2015	89	33	2
2.	2016	84	34	2
3.	2017	79	38	2

Zdecydowaną część rodzin zastępczych stanowią rodziny zastępcze spokrewnione. W roku 2015 stanowiły 71,77 % wszystkich rodzin, w 2016 – 70 %, a w 2017 – 66,39 %.

Sądy, umieszczając dziecko w rodzinie zastępczej, kierują się przede wszystkim jego dobrem i związkami emocjonalnymi dziecka z najbliższą rodziną. Z uwagi na to, pierwszeństwo sprawowania opieki zastępczej mają rodziny spokrewnione z dzieckiem, które w znacznym stopniu wymagają intensywnego wsparcia i pomocy w odpowiednim sprawowaniu opieki. Wynika to z faktu, że czasem są to rodziny, które same wcześniej okazały się dysfunkcyjne i nie zapewniły własnym dzieciom odpowiednich warunków rozwoju. Środowisko osób zajmujących się problematyką pieczy zastępczej coraz bardziej zwraca uwagę na konieczność zmiany takiej sytuacji i potrzebę dalszego podejmowania działań zmierzających do proporcjonalnego wzrostu liczby rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, w ogólnej liczbie wszystkich rodzin zastępczych. Taką pozytywną tendencję możemy zaobserwować na przestrzeni ostatnich 3 lat, gdzie widać wyraźny stopniowy spadek liczby rodzin zastępczych spokrewnionych na rzecz wzrostu liczby rodzin zastępczych niezawodowych. Liczba rodzin zastępczych zawodowych utrzymuje się na jednakowym poziomie od kilku lat i jest to niestety poziom zbyt niski w stosunku do potrzeb miasta w tym zakresie.

Tabela Nr 3: Rodziny zastępcze według typu i przedziału wiekowego opiekunów

Lp.	Rok	Typ rodziny	W sumie	Przedział wiekowy opiekunów			
				21-40	41-60	61-70	71+
1.	2015	Spokrewniona	89	12	32	35	10
		Niezawodowa	33	9	24	-	-
		Zawodowa	1	-	1	-	-
		Zawodowa – pogotowie rodzinne	1	-	1	-	-
2.	2016	Spokrewniona	84	12	34	32	6
		Niezawodowa	34	11	23	-	-
		Zawodowa	1	-	1	-	-
		Zawodowa – pogotowie rodzinne	1	-	1	-	-
3.	2017	Spokrewniona	79	11	32	31	5
		Niezawodowa	38	12	24	2	-
		Zawodowa	1	-	1	-	-
		Zawodowa – pogotowie rodzinne	1	-	1	-	-

Zdecydowanie najliczniejszą grupę wśród jaworznickich rodzin zastępczych, w okresie objętym diagnozą,

stanowili opiekunowie w wieku 41-60 lat oraz w wieku 61-70 lat. Jest to wiek typowy dla dziadków, a nie rodziców dzieci. Rozwiązaniem optymalnym jest, gdy różnica pomiędzy dzieckiem a rodzicami zastępczymi kształtuje się tak jak w rodzinie naturalnej. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez warunki bytowe, strukturę, status społeczny, sposób życia, zainteresowania członków rodziny, obyczaje itd. Zaawansowany wiek rodziców zastępczych jest bezpośrednią przyczyną zwiększającej się dysfunkcyjności rodziny. Wraz z wiekiem zmniejszają się możliwości opiekunów, obniża się sprawność zarówno psychiczna jak i fizyczna, pogłębia tzw. różnica pokoleniowa, co nie sprzyja optymalnemu wychowaniu dzieci. Można jednak zaobserwować tendencję spadkową jeżeli chodzi o ilość rodzin zastępczych w najwyższym przedziale wiekowym tj. 71 lat i więcej co należy uznać za pozytywną zmianę.

Tabela Nr 4: Rodziny zastępcze według ilości umieszczonych dzieci

Lp.	Rok	Typ rodziny	Liczba rodzin	Liczba rodzin, w których umieszczonych jest:					
				1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci
1.	2015	Spokrewniona	89	80	8	1	-	-	-
		Niezawodowa	33	25	7	1	-	-	-
		Zawodowa	1	-	-	1			
		Zawodowa - pogotowie rodzinne	1	-	1	-	-	-	-
2.	2016	Spokrewniona	84	75	7	2	-	-	-
		Niezawodowa	34	27	6	1	-	-	-
		Zawodowa	1	-	1	-	-	-	-
		Zawodowa - pogotowie rodzinne	1	-	-	1	-	-	-
3.	2017	Spokrewniona	79	72	5	2	-	-	-
		Niezawodowa	38	27	9	2	-	-	-
		Zawodowa	1	1	-	-	-	-	-
		Zawodowa - pogotowie rodzinne	1	-	-	-	1	-	-

Wśród rodzin zastępczych zdecydowaną większość stanowią rodziny sprawujące opiekę nad jednym dzieckiem, stanowią 84,68 % ogółu rodzin zastępczych w 2015 roku, 85 % w roku 2016 i 84,03 % w roku 2017. Ten stan utrzymuje się od lat na zbliżonym poziomie.

Tabela Nr 5: Dzieci wg wieku umieszczone w rodzinach zastępczych

Lp.	Rok	Typ rodziny	Liczba dzieci w rodzinach	Przedział wiekowy dzieci w rodzinach				
				0-3	4-6	7-13	14-17	18-24
1.	2015	Spokrewniona	98	4	10	25	35	24
		Niezawodowa	43	2	4	11	11	15
		Zawodowa	3	1	-	2	-	-

		Zawodowa - pogotowie rodzinne	7	4	2	-	1	-
2.	2016	Spokrewniona	92	5	10	19	35	23
		Niezawodowa	43	2	6	9	12	14
		Zawodowa	2	1	-	1	-	-
		Zawodowa - pogotowie rodzinne	5	3	2	-	-	-
3.	2017	Spokrewniona	85	5	8	16	37	19
		Niezawodowa	50	4	3	18	11	14
		Zawodowa	2	1	-	-	1	-
		Zawodowa - pogotowie rodzinne	3	1	2	-	-	-

Dzieci w wieku 14-17 lat to najliczniejsza grupa wiekowa wśród wszystkich dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. W latach 2015 – 2017 kształtowała się na podobnym poziomie. W 2015 roku liczba tych dzieci stanowiła 31,13%, w roku 2016 33,10%, a w roku 2017 35% ogółu dzieci przebywających w rodzinach zastępczych. Taka sytuacja generuje potrzebę bardziej intensywnego wsparcia tych dzieci i ich rodzin z uwagi na przypadający na ten wiek okres adolescencji.

Tabela Nr 6: Dzieci pochodzące z terenu miasta Jaworzna umieszczone w placówce opiekuńczo – wychowawczej w Jaworznie, w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza Jaworzniem oraz w rodzinach zastępczych poza Jaworzniem.

L.p.	Rok	Liczba dzieci umieszczonych w PPOW w Jaworznie	Liczba dzieci umieszczonych w placówkach poza Jaworzniem	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych poza Jaworzniem
1.	2015	15	1	0
2.	2016	10	8	1
3.	2017	18	2	7

Od 1 stycznia 2005 roku miasto Jaworzno ponosi także koszty utrzymania dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów na mocy zawieranych w tej sprawie porozumień. W 2017 r. wzrosła liczba dzieci umieszczonych w PPOW w Jaworznie co jest związane ze spadkiem liczby dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza powiatem.

Tabela Nr 7: Pomoc finansowa dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.

Lp.	Rok	Forma pomocy pieniężnej	Liczba osób które zostały objęte pomocą pieniężną	
			z rodzin zastępczych	z placówek
1.	2015	Kontynuowanie nauki	42	27
		Usamodzielnienie	5	2
		Zagospodarowanie w formie rzeczowej	3	3
2.	2016	Kontynuowanie nauki	36	28
		Usamodzielnienie	10	1
		Zagospodarowanie w formie rzeczowej	6	1
3.	2017	Kontynuowanie nauki	44	26
		Usamodzielnienie	9	4
		Zagospodarowanie w formie rzeczowej	7	2

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie zapewnia młodym ludziom opuszczającym różne formy pieczy zastępczej pomoc w postaci pracy socjalnej, ale także pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki osobom, które zdecydowały się na dalsze kształcenie oraz pomoc pieniężną na usamodzielnienie i pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Otrzymanie każdej z powyższych form pomocy jest uzależnione od pozytywnej oceny realizowanego przez każdego wychowanka indywidualnego programu usamodzielnienia.

Tabela Nr 8: Pełnoletni wychowankowie korzystający z pomocy w formie pobytu w mieszkaniu chronionym.

Lp.	Rok	Liczba wychowanków	
		z rodzin zastępczych	z placówek
1.	2015	3	3
2.	2016	3	1
3.	2017	3	2

W Jaworznie funkcjonują dwa mieszkania chronione dla pełnoletnich wychowanków opuszczających różne formy pieczy zastępczej. Oba mieszkania składają się z dwóch pokoi, osobnych kuchni, łazienki i przedpokoju. W każdym mogą mieszkać trzy osoby. Jedno przeznaczone jest dla kobiet, a drugie dla mężczyzn. Z tej formy wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaworznie skorzystało 6 osób w 2015 roku, 4 osoby w 2016 roku i 5 osób w 2017 roku.

X. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji / działania	Realizatorzy / Partnerzy	Wskaźniki ewaluacyjne
KIERUNEK 1: PROMOWANIE I ROZWÓJ RÓŻNYCH FORM RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ				
1.	Promowanie rodzinnej pieczy zastępczej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie i rozpowszechnianie ulotek/broszur o tematyce rodzinnej pieczy zastępczej. 2. Przygotowywanie, redakcja i publikacja w lokalnych i ponadlokalnych mediach oraz w Internecie informacji oraz artykułów o tematyce rodzinnej pieczy zastępczej. 3. Prowadzenie prelekcji promujących rodzicielstwo zastępcze na zebraniach szkolnych z udziałem rodziców. 4. Coroczna organizacja Obchodów Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie	<p>Liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej</p> <p>Liczba rozpowszechnionych ulotek/broszur</p> <p>Liczba opublikowanych artykułów i ogłoszeń</p> <p>Liczba zrealizowanych prelekcji</p>
2.	Pozyskiwanie kandydatów do realizacji zadań rodzinnej pieczy zastępczej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowanie i rozpowszechnianie ulotek/broszur o tematyce rodzinnej pieczy zastępczej. 2. Przygotowywanie, redakcja i publikacja w lokalnych i ponadlokalnych mediach oraz w Internecie informacji i artykułów o tematyce rodzinnej pieczy zastępczej jak również ogłoszeń o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia zadań rodzinnej pieczy zastępczej. 3. Prowadzenie prelekcji promujących rodzicielstwo zastępcze na zebraniach szkolnych z udziałem rodziców w celu pozyskania kandydatów do pełnienia zadań rodzinnej pieczy zastępczej. 4. Prowadzenie działalności diagnostyczno - konsultacyjnej dla 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie	<p>Liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej</p> <p>Liczba rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych</p> <p>Liczba rozpowszechnionych</p>

		kandydatów do pełnienia zadań rodzinnej pieczy zastępczej.		<ul style="list-style-type: none"> ulotek/broszur Liczba opublikowanych artykułów i ogłoszeń Liczba zrealizowanych prelekcji Liczba udzielonych konsultacji
3.	Szkolenie i kwalifikowanie kandydatów do pełnienia zadań rodzinnej pieczy zastępczej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka. 2. Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego. 3. Kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających: potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej. 4. Wydawanie świadectw ukończenia szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczej typu rodzinnego oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy tej placówki. 5. Przeprowadzanie badań psychologicznych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. 6. Wydawanie opinii psychologicznych dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej o posiadaniu predyspozycji i motywacji do pełnienia tej funkcji. 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie	<ul style="list-style-type: none"> Liczba kandydatów do pełnienia zadań rodzinnej pieczy zastępczej, którzy ukończyli szkolenie Liczba kandydatów do pełnienia zadań rodzinnej pieczy zastępczej, którzy ukończyli szkolenie i otrzymali kwalifikację Liczba kandydatów do pełnienia zadań rodzinnej pieczy zastępczej, którzy zostali ustanowieni rodzinami zastępczymi Liczba przeprowadzonych badań psychologicznych Liczba wydanych opinii psychologicznych

KIERUNEK 2: WSPIERANIE ISTNIEJĄCYCH FORM RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

1.	Wspieranie istniejących form rodzinnej pieczy zastępczej oraz wychowanków tych form.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Objęcie rodzin zastępczych wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. 2. Zatrudnianie rodzin pomocowych. 3. Zapewnienie szkoleń mających na celu podnoszenie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców zastępczych. 4. Zapewnienie rodzinom zastępczym pomocy prawnej, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego. 5. Zapewnienie rodzinom zastępczym poradnictwa specjalistycznego. 6. Zapewnienie wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej poradnictwa specjalistycznego. 7. Organizowanie grup wsparcia dla rodzin zastępczych. 8. Zapewnienie rodzinom zastępczym i wychowankom tych rodzin pomocy wolontariuszy. 9. Umożliwienie rodzinom zastępczym i wychowankom tych rodzin specjalistycznej terapii. 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie</p> <p>Ognisko Wychowawcze w Jaworznie</p> <p>Organizacje pozarządowe</p>	<p>Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej</p> <p>Liczba rodzin zastępczych objętych poszczególnymi formami wsparcia</p> <p>Liczba wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej objętych poszczególnymi formami wsparcia</p>
2.	Wsparcie finansowe rodzin zastępczych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wypłata ustawowych świadczeń obowiązkowych dla rodzin zastępczych. 2. Wypłata, w ramach środków budżetu i rozeznaczonych potrzeb, świadczeń fakultatywnych dla rodzin zastępczych. 3. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej przyznawanej na zasadach ogólnych określonych ustawą o pomocy społecznej. 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p>	<p>Liczba wypłaconych świadczeń w podziale na ich poszczególne rodzaje</p> <p>Kwota wypłaconych świadczeń w podziale na ich poszczególne rodzaje</p>

KIERUNEK 3: POWRÓT DZIECKA Z PIECZY ZASTĘPCZEJ DO RODZINY				
1.	Podejmowanie działań zmierzających do powrotu dziecka do rodziny.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informowanie Działu Aktywizacji i Wsparcia Rodzin o umieszczeniach dzieci w pieczy zastępczej. 2. Przekazywanie wniosków do Działu Aktywizacji i Wsparcia Rodzin o podjęcie pracy z rodzinami w celu jej reintegracji. 3. Współpraca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej z asystentami/pracownikami socjalnymi pracującymi z rodziną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w tym w ramach Zespołów Aktywizacji i Wsparcia Rodziny. 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie	<p>Liczba przekazanych informacji</p> <p>Liczba przekazanych wniosków</p> <p>Liczba dzieci, w przypadku których podjęto współpracę z asystentem rodziny/pracownikiem socjalnym</p>
KIERUNEK 4: POMOC W USAMODZIELNIENIU I INTEGRACJI ZE ŚRODOWISKIEM PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW PIECZY ZASTĘPCZEJ				
1.	Podejmowanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Objęcie pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. 2. Objęcie wsparciem psychologiczno-pedagogicznym pełnoletnich wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej do 3 lat od dnia opuszczenia tej formy pieczy. 3. Zapewnienie wychowankom pieczy zastępczej poradnictwa specjalistycznego. 4. Umożliwienie wychowankom pieczy zastępczej podjęcia specjalistycznej terapii. 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaworznie</p> <p>Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Jaworznie</p>	<p>Liczba pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej</p> <p>Liczba pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej objętych poszczególnymi formami wsparcia</p>

2.	Pomoc finansowa dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wypłata pomocy finansowej na kontynuowanie nauki. 2. Wypłata pomocy finansowej na usamodzielnienie. 3. Udzielanie pomocy finansowej na zagospodarowanie w formie rzeczowej. 4. Udzielanie pomocy finansowej przyznawanej na zasadach ogólnych określonych ustawą o pomocy społecznej. 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie	<p>Liczba wypłaconych świadczeń w podziale na ich poszczególne rodzaje</p> <p>Kwota wypłaconych świadczeń w podziale na ich poszczególne rodzaje</p>
3.	Pomoc wychowankom pieczy zastępczej w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. 2. Opiniowanie wniosków wychowanków o przydział lokalu mieszkalnego z zasobów gminy. 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie	<p>Liczba wychowanków pieczy zastępczej, którym udzielono wsparcia w formie pobytu w mieszkaniu chronionym</p> <p>Liczba wydanych opinii</p> <p>Liczba przydziałów lokali mieszkalnych</p>
4.	Pomoc wychowankom pieczy zastępczej w podjęciu zatrudnienia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie wychowankom pieczy zastępczej poradnictwa specjalistycznego. 2. Aktywizacja zawodowa pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej. 	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Powiatowy Urząd Pracy w Jaworznie</p>	Liczba pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej objętych poszczególnymi formami wsparcia

KIERUNEK 5: SPECJALIZACJA ISTNIEJĄCYCH FORM INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

1.	Przekształcenie Powiatowej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Jaworznie zgodnie z wymogami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	Utworzenie nowej 14-osobowej placówki opiekuńczo – wychowawczej poprzez podział istniejącej Powiatowej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej oraz pozyskanie i remont nowego lokalu.	Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Jaworznie Urząd Miejski w Jaworznie	Poziom zaawansowania w tworzeniu nowych struktur
2.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników Centrum Administracyjnego Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Jaworznie, Powiatowej Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej w Jaworznie i Placówki Opiekuńczo – Wychowawczej "Dobry Dom" w Jaworznie.	Dostosowanie kwalifikacji zawodowych pracowników do wymagań związanych ze specyfiką poszczególnych placówek poprzez udział w szkoleniach, kursach i warsztatach.	Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Jaworznie	Liczba osób, które ukończyły szkolenie, kurs lub uczestniczyły w warsztacie
3.	Organizacja wolontariatu dla potrzeb instytucjonalnej pieczy zastępczej w Jaworznie.	1. Nabór kandydatów do pracy wolontaryjnej. 2. Organizowanie szkoleń i warsztatów dla wolontariuszy.	Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Jaworznie	Liczba kandydatów na wolontariuszy Liczba wolontariuszy

KIERUNEK 6: PODNIESIENIE JAKOŚCI USŁUG ŚWIADCZONYCH DZIECKU I RODZINIE W OBSZARZE PIECZY ZASTĘPCZEJ

1.	<p>Podjęcie działań zmierzających do podniesienia jakości usług świadczonych w zakresie pomocy dziecku i rodzinie w obszarze pieczy zastępczej.</p>	<p>1. Udział kadry zatrudnionej w obszarze pieczy zastępczej w szkoleniach, konferencjach, kursach, warsztatach w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych.</p> <p>2. Współpraca z jednostkami pomocy społecznej i innymi podmiotami w zakresie wymiany doświadczeń, wypracowania wspólnych standardów w zakresie realizacji zadań dotyczących pieczy zastępczej.</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie</p> <p>Jednostki pomocy społecznej</p> <p>Centrum Administracyjne Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Jaworznie</p> <p>Inne podmioty</p>	<p>Liczba osób, które ukończyły szkolenie i inne formy doskonalenia zawodowego</p> <p>Liczba i nazwa podmiotów, z którymi podjęto współpracę</p>
----	---	---	---	--

Wszystkie wyżej wymienione zadania będą realizowane na bieżąco w okresie obowiązywania Programu, zgodnie z możliwościami finansowymi realizatorów poszczególnych zadań.

XI. ZAKŁADANE EFEKTY PROGRAMU

1. Wsparcie istniejących rodzinnych form pieczy zastępczej poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy.
2. Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
3. Zatrudnienie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi (rodziny pomocowe) oraz rozwój wolontariatu.
4. Zapewnienie standardu ilościowego (1 koordynator na 15 rodzin) zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej celem udzielania pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań oraz współpracy z asystentami rodziny.
5. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi w celu wsparcia rodzin zastępczych.
6. Zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej pod opiekę rodziny.
7. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom usamodzielnianym oraz zwiększenie wsparcia w realizacji indywidualnych programów usamodzielnienia, w tym poprzez wsparcie rzeczowe i finansowe.
8. Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych do uczestnictwa w życiu społecznym, kontynuowania nauki, uzyskiwania kwalifikacji zawodowych oraz podejmowania pracy.

XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację Programu mogą pochodzić z:

- 1) budżetu miasta,
- 2) budżetu państwa,
- 3) państwowych funduszy celowych,
- 4) funduszy unijnych oraz innych zagranicznych mechanizmów finansowych,
- 5) budżetów organizacji pozarządowych,
- 6) z innych źródeł (np. darowizny).

XIII. COROCZNY LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH

L.p.	Rok	Liczba rodzin
1.	2019	3
2.	2020	3
3.	2021	3

XIV. EWALUACJA PROGRAMU

Ewaluacja poprzez zbieranie, analizę i interpretację danych ma na celu ocenę wartości Programu. Uzyskane informacje będą pomocne dla oceny jego realizacji.

Do badań ewaluacyjnych stosowane będą dwa rodzaje metod badawczych tj. techniki ilościowe (np. koszty, ilość świadczeniobiorców, ilość usług) i jakościowe (np. ankiety, obserwacje, opinie, dyskusje, raporty).

Badane będą m.in. takie elementy jak:

- 1) dostępność usług,
- 2) standard usług,
- 3) informacja o Programie,
- 4) kompetencje realizatorów Programu,
- 5) terminowość,
- 6) stopień realizacji celów i zadań,
- 7) oddziaływanie Programu na lokalny system pomocy rodzinie.

XV. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Program to dokument otwarty i „elastyczny”. Może podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno – ekonomiczną, rozeznanymi potrzebami miasta oraz wymogami prawa.

Koordynatora Programu wyznacza Prezydent Miasta, na wniosek Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – Koordynatora Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Jaworznie.